

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Cleri disciplina. cap. 32.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

menti suscipiendi gratia, fere suos non dimisit, ne vel ex eo se labore eximeret; vel aliqua consueta diligentia pars in eis approbandis omitteretur.

Cleri disciplina.
Cap. xxxij.

Adhibita in ijs diligentia, qui clericali se ordini darent, multum valuit ad cleri mores sanctitatis studio conformandos. Sed alia quoque cura, multiplicique disciplina Carolus eum in officio continere studuit. omnes alioqui non addictos, ecclesie certae iussit assignari, ubi festis saltem diebus diuinorum officiorum se se praebent adiutores. Quam frequenter peccata confiterentur, & Eucharistiam sanctissimam acciperent, obseruauit: certos ex religiosioribus, sed magno tamen numero, sacrae confessionis ministros assignauit: litteras discere, qui per ingenium, & aetatem possent, curauit. liberam consuetudinem, vagationemque per praefectos coercuit: ut neque cum laicis, nisi iusta de causa essent; neque in ianuis, vel vicinorum tabernis sederent otiosi. ubi, & quibuscum habitarent, singillatim nouit; habitationisque locum inspici iussit interdum; si arma essent; si libri, imagines; aliaue ab ecclesiastico decoro aliena. nam arma ne in itinere quidem vlla concessit. Ex agro Mediolanum venientes in certum diuersorium ad id institutum omnes conuenire iussit; quod laici non reciperentur clerici vero ipsi certis legibus ad ecclesiasticam disciplinam accommodatis haberentur. Discessum ab ecclesijs, itinera, peregrinationes, nisi ex facultate praescripta, non permisit. Statum cuiusvis clerici, conditionemque certo libro distinctam, subtiliterque notatam habuit; ordinis gradus, beneficia, studia, cognatos, habitationem, ministerium; & si quid aliud nosse interesset. eam notationem, quoniam mutari aliqua semper necesse erat, certo tempore, vocatis

omnibus singillatim recognouit, & quibus rebus opus esset, renouauit. ex eo libro subito poterat de vnoquoque clerico suo plene omnia cognoscere. At alias etiam fuit magis reconditus libellus: in quo de vniuscuiusque moribus notatio breuis continebatur: ut cum de aliquo esset statuendum, quid ei committi posset, peruideret. Foeminas apud se habere vel nullas passus est; vel eas, si necessitas cogeret, quae senectute, sanguinis coniunctione, moribus, ab omni suspicione essent alienae. Canonicos, quantum potuit, in eorum aedes, plebisque locis coenobij cuiusdam instar apud ecclesiam fabricatas, compulit: neque laicorum contubernia, nisi salua disciplina tolerauit. Parochis, & eorum muneri valde fauit: quippe suis in animarum curatione praecipuis adiutoribus, quibus etiam proprium tradidit magna grauitatis indumentum. eorum Missas, ecclesiasque frequentari, auctoritatem, officiaque conseruari; & ab omni aliorum impedimento defendi, studiose curauit. Vestitum clericalem synodalibus decretis constituit, pro cuiusque loco, ac dignitate distinctum; idque ad eam fere rationem, qua clerici veteres utebantur; Monitaque vna cum socijs S. sepulchri cultoribus sancte retinebat. Cum episcopum ad clericorum collegia visenda Caroli iussu essemus comitati; factus est postremo, rector, praefectos, ministros clericos, quos ibi vidisset, ex modesto, religiosoque habitu regulares putasse, donec secus admoneretur. Eundem vidimus admirantem; quod in ecclesijs, aut in via, ne vnum quidem ex infimis clericis, male, ne dum sordide vestitum vidisset. si publicis in gymnasijs canonica doctrina causa clericos morari permitteret; frequens Episcopi, Vicarijve vrbis illius testimonium requirebat, de vita modesto, religiosoque acta.

In laicorum familia, quacumque dignitate illi essent, neminem, maxime presbyterum, ita esse permisit; quod saepe antea non sine magno sacræ dignitatis contemptu fiebat; vt vllō modo in famulatu esse videretur. Hæc attigisse breuiter sufficiat; vt huius generis speciem saltem quandam exhiberemus. Quæ quidem disciplina, litteris adiunctis, alijsque nonnullis tuendæ dignitatis adiumentis, de quibus exponemus; ad existimationem, grauitatemque cleri pene abiectam erigendâ magnopere valuit; qui quidem non exiguus fuit inter alios Caroli laborum fructus; ex quo multa populis salutaria extiterunt, nam, vt in officio clericos cōtinuit; iusteque puniuit delinquentes; ita bonis benignissime fuit; & vniuersi ordinis existimationem studiose defendit. Honoris insignia libenter tribuit. cappas, vt dicimus, rubeas canonicorum ecclesiæ maioris confirmari curauit; ceteris canonicis, quas appellat Almutias, Præpositisque alias cappas tribuit. Prothonotarios, quod non ita passim creandos existimauit, tum ad eandem pertinuit dignitatem; tum etiam ad imane studium honoris in quibusdam compri mendum. Facultates etiam, vt ad vitæ clericalis decentiam cuique pro loci conditione essent, attente curauit.

Collegia
Mediolani
constituta.
Cap. xxxij.

Collegia constituit plura, quæ virtutū essent, q̄ ecclesiæ; immo & reipublicæ ipsius seminaria: vbi vitæ more cœnobiorum ageretur, probe namq; nouerat, quid valeret educatio. diximus de collegio nationum finitimarum. de nobilium adolescentum alio tetigimus; quos litteris, christianiisque moribus, accuratissime instituendos curabat; vt ex ijs probos, litteratosque viros reipublicæ subministraret: quod quidem exteri multi, nobilissimique adolescentes cupide mittebantur. quos, quoniam sicut

sua Carolus commendatos sciebat; & spectatissimos sacerdotes eorum gubernationi præficiebat; & ciues optimos rerum familiarium curatum ipse sæpius inuisens, accurate de rebus omnibus percunctabatur; omnia cognoscebat; Eucharistia, vrbis diuinis pasciebat. Sed de collegijs dicamus cleri sui. In ecclesiæ suæ seminario proprie appellato, quod iam vsque ab initio per Ormanetum constituerat; clericos Mediolanenses ad centum quadraginta solebat alere: & ecclesiastica disciplina; tum litteris, & humanioribus, & philosophicis, & diuinis, pro cuiusque captu instituire. ad tantum numerum sustentandum, paulatim idoneas facultates beneficiorum, quæ simplicia dicuntur, prout possessoribus vacarent, ex varijs locis, vbi eæ minime essent necessariæ, varijs temporibus attribuit; & alias Apostolica in primis auctoritate comparauit, ad aureorū numerum circiter sex millia annua. facilius litteris domi erudiri; grauiorum vero studiorum causa Braidentis collegij magistros adire constituit: quorum scholas, vel ad hanc rem vnā fundauerat. Quæ ad conformandos mores; ad mentem religione, sanctitateque imbuendam; sacrorum disciplinam discendam; administrandæ ecclesiæ facultatem comparandam, valebant; ijs exerceri iussit. clerici nihil facultate non impetrata facere; ne abire quidem e conspectu; binos exire domo: ordine, modesteque ire; tum vestitu nulla parte sordido, vel indecoro. probati homines sacri, die nocteque suo quisque muneri, assidere: domo simul exeuntes comitari: Præfectus litterarum perpetuo doctrinæ studia, progressionisque vrgere; disputationibus, concertationibusque litterarijs occupatos habere: Rector loci, grauius presbyter omnia moderari; sacramentorum vsum, frequentiamque cura-